



Raad van de
Europese Unie

Brussel, 27 juli 2021
(OR. en)

11072/21

ECOFIN 777
RELEX 697
FIN 645

BEGELEIDENDE NOTA

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 26 juli 2021

aan: de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.: COM(2021) 416 final

Betreft: VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD OVER DE EXTERNE EIB-ACTIVITEITEN IN 2019 MET EU-BEGROTINGSGARANTIE

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2021) 416 final.

Bijlage: COM(2021) 416 final



Brussel, 26.7.2021
COM(2021) 416 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**OVER DE EXTERNE EIB-ACTIVITEITEN IN 2019 MET
EU-BEGROTINGSGARANTIE**

1. INLEIDING

Het aan de Europese Investeringsbank (EIB) verleende mandaat voor externe leningen (ELM) is voor de Europese Unie (EU) een belangrijk hulpmiddel waarmee zij investeringen in partnerlanden ondersteunt. Het is gebaseerd op een garantie uit de middelen van de EU-begroting en stelt de EIB in staat om meer leningen te verstrekken buiten de EU ter ondersteuning van het EU-beleid. De EU-garantie dekt bepaalde gevallen waarin leners de aan de EIB verschuldigde financiering niet terugbetalen. De EU-garantie vergroot op die manier het vermogen van de EIB om risico's te dragen.

De rechtsgrondslag van het ELM is Besluit nr. 466/2014/EU¹ ("ELM-besluit"), dat het laatst is gewijzigd in 2018². Indien de EIB een beroep doet op de EU-garantie, worden de betalingen verricht vanuit het Garantiefonds³.

Het ELM ondersteunt de activiteiten van de EIB in pretoetredingslanden, het oostelijke en zuidelijke nabuurschap en partnerschapslanden, Azië, Latijns-Amerika en Zuid-Afrika: in totaal 64 landen die momenteel in aanmerking komen. In de huidige ELM-periode (2014-2020) dekt de EU-begrotingsgarantie van maximaal 32,3 miljard EUR aan EIB-financieringsverrichtingen de eerste 65 % van de verliezen die zich in het gegarandeerde portfolio kunnen voordoen. Het ELM-besluit stelt garantielafonds vast voor de diverse geografische regio's en subregio's.

Het onderhavige jaarverslag geeft een beknopt overzicht van de activiteiten van de EIB onder de EU-garantie in 2019⁴. Het bevat ook een overzicht van de verrichtingen die door de EIB zijn uitgevoerd zonder de EU-garantie (d.w.z. "op eigen risico"), om een volledig beeld te schetsen van de activiteiten van de EIB in de onder het ELM vallende regio's⁵. Bovendien heeft de Commissie in 2019 een uitgebreide evaluatie van de uitvoering van het mandaat voor externe leningen door de EIB van medio 2014 tot eind 2018 gepubliceerd⁶.

2. VOORNAAMSTE RESULTATEN

De EIB heeft in 2019 in totaal 6,3 miljard EUR aan financieringsverrichtingen ondertekend in de regio's die onder het ELM vallen. Van dat totaal valt meer dan 4,9 miljard EUR van de EIB-verrichtingen onder het ELM (d.w.z. dat ze gedekt worden door de EU-garantie)

¹ Besluit nr. 466/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot verlening van een EU-garantie voor verliezen van de Europese Investeringsbank op financieringsverrichtingen van investeringsprojecten buiten de Unie, PB L 135 van 8.5.2014, blz. 1.

² Wijziging bij Besluit (EU) 2018/412 van 14 maart 2018, PB L 76 van 19.3.2018, blz. 30.

³ Verordening van de Raad (EG, Euratom) nr. 480/2009 van 25 mei 2009 tot instelling van een Garantiefonds (gecodificeerde versie), PB L 145 van 10.6.2009, blz. 10, laatst gewijzigd bij Verordening (EU) 2018/409 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2018.

⁴ Dit verslag is opgesteld in overeenstemming met de vereisten van artikel 11 van het ELM-besluit.

⁵ De EIB heeft momenteel vier faciliteiten voor eigen risico in de ELM-regio's: de pretoetredingsfaciliteit (PAF), de financieringsfaciliteit voor het nabuurschap (NFF), de faciliteit voor klimaatactie en milieu (CAEF) en de faciliteit voor strategische projecten (SPF). Naast de ELM-regio's hebben de twee laatstgenoemde faciliteiten tevens betrekking op landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan en landen en gebieden overzee van EU-lidstaten.

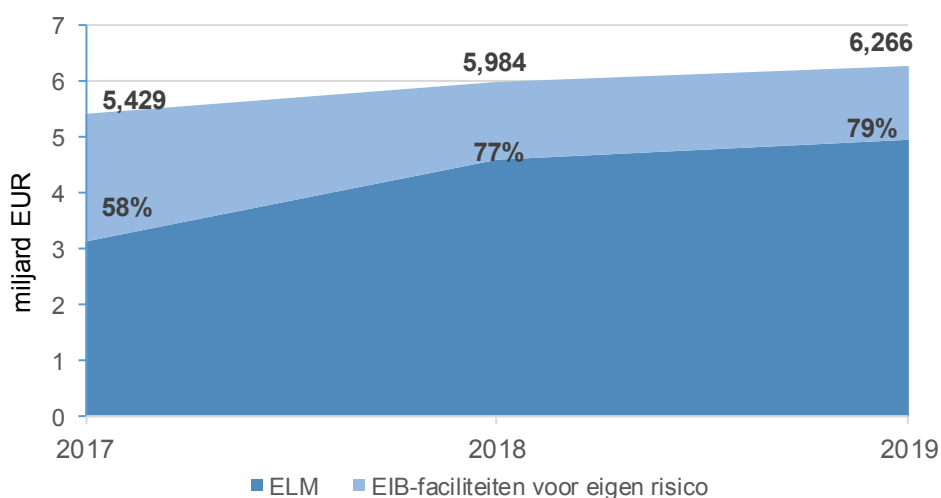
⁶ SWD(2019) 333 final en gerelateerde documenten, beschikbaar op https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_nl

afgedekt met 56 financieringsovereenkomsten. De overige verrichtingen worden gefinancierd uit de eigenrisicofaciliteiten van de EIB.

De toegekende bedragen van 2019 zijn ongeveer 7 % hoger in vergelijking met 2018, toen 4,6 miljard EUR van de verrichtingen werd ondertekend in het kader van het ELM. Het volume van de verrichtingen op eigen risico van de EIB in ELM-landen is in 2019 daarentegen gedaald met bijna 2 % naar 1,36 miljard EUR.

Grafiek 1 illustreert de ontwikkeling van de kredietverlening in het kader van het ELM en de eigenrisicofaciliteiten van de EIB tussen 2017 en 2019 (toegekende bedragen, exclusief geannuleerde verrichtingen). Gemiddeld 72 % van de EIB-financiering in die regio's genoot in die periode de EU-garantie⁷.

Grafiek 1: jaarlijkse volumeontwikkeling van de door de EIB verstrekte leningen in de ELM-regio's



Overeenkomstig het ELM-besluit verschilt de aard van de EU-garantie naargelang de desbetreffende financieringsverrichting van de EIB:

- Een *algemene garantie*, die kredietrisico's dekt, wordt verstrekt voor financieringsverrichtingen met tegenpartijen uit de publieke sector (doorgaans voor infrastructuurontwikkeling) en eveneens voor EIB-leningen aan banken of ondernemingen die profiteren van een staatsgarantie⁸. Bijna 87 % van de financieringsverrichtingen die in het kader van het ELM in 2019 zijn ondertekend (goed voor 4,3 miljard EUR), genoot de algemene garantie.

⁷ Verschillen met in vorige verslagen gepubliceerde bedragen zijn te wijten aan annuleringen van overeenkomsten.

⁸ Dankzij de algemene garantie van de EU kan de EIB afzien van de risicopremie die zij anders in haar rentevoet zou moeten opnemen. Bijgevolg kunnen partnerlanden of instellingen/ondernemingen daarvan bij de EIB lenen tegen aanzienlijk lagere kosten. Zie het in voetnoot 6 aangehaalde SWD(2019) 333, blz. 10, 21 en 33, voor een gedetailleerde analyse.

- Een *garantie tegen politieke risico's* met beperktere dekking wordt verstrekt voor andere activiteiten in de particuliere sector⁹. In 2019 dekte die financieringsverrichtingen ter waarde van 617 miljoen EUR.

Het cumulatieve niveau van uitbetalingen in het kader van het ELM 2014-2020 bedroeg eind 2019 36 % van de netto toegekende bedragen (8,0 miljard EUR), tegenover 33 % in 2018. Vooral bij infrastructuurprojecten vinden de uitbetalingen van de EIB-financiering geleidelijk en gespreid over een aantal jaren plaats¹⁰.

3. FINANCIERINGSVERRICHTINGEN

3.1. OVERZICHT VAN DE NIEUWE FINANCIERINGSVERRICHTINGEN VAN DE EIB PER DOELSTELLING

Elke verrichting in het kader van het ELM draagt bij aan een van de twee “verticale” doelstellingen: a) ontwikkeling van de lokale particuliere sector of b) ontwikkeling van sociale en economische infrastructuur. Bovendien kunnen dezelfde verrichtingen ook (geheel of gedeeltelijk) bijdragen aan de “horizontale” doelstellingen: klimaatactie, de regionale integratie en economische langetermijnveerkracht van vluchtelingen, migranten, gast- en doorreisgemeenschappen en gemeenschappen van herkomst¹¹.

Zoals hierboven vermeld, beliep het totale volume van de EIB-investeringen die in het kader van het ELM in 2019 zijn ondertekend, 4,9 miljard EUR. Daarvan is 67 % bedoeld om bij te dragen tot de ontwikkeling van de sociale en economische infrastructuur. De overige 33 % zal naar verwachting bijdragen aan de ontwikkeling van de lokale particuliere sector, voornamelijk door kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) betere toegang tot financiering te bieden.

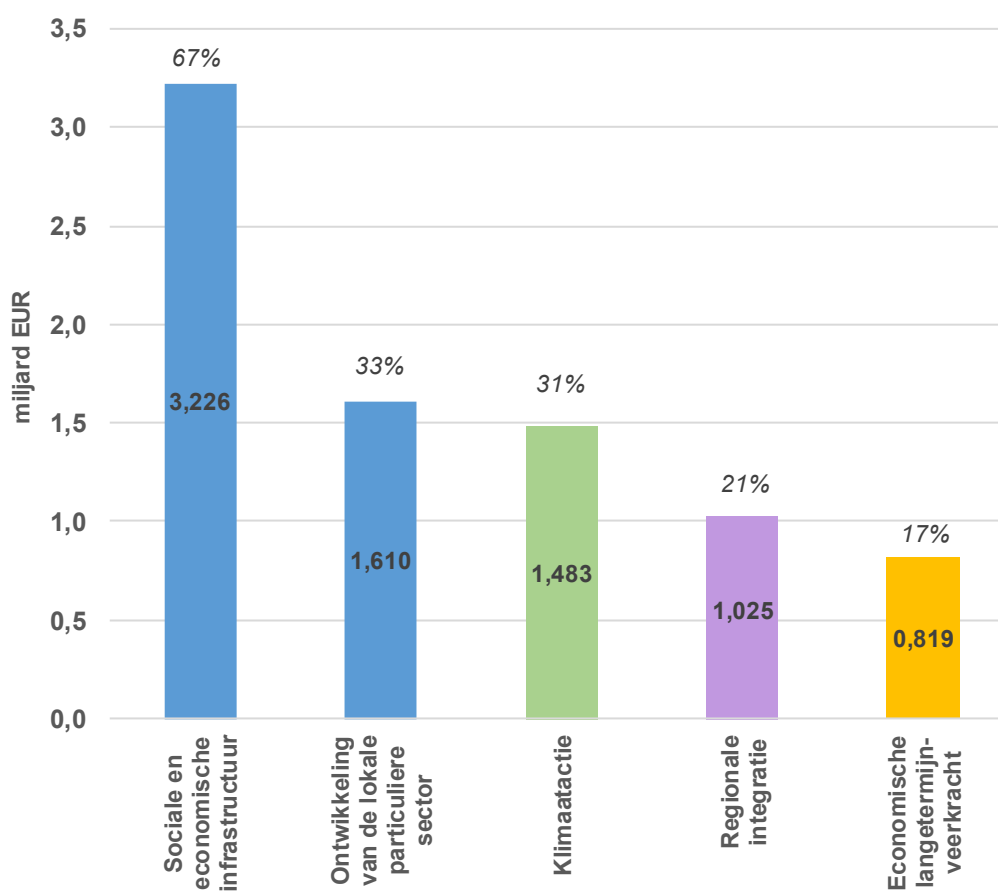
Van het totale volume van de verrichtingen die in het kader van het ELM in 2019 zijn ondertekend, is 31 % bedoeld om bij te dragen aan de doelstelling inzake klimaatactie, 21 % aan regionale integratie en 17 % aan economische langetermijnveerkracht (zie grafiek 2).

⁹ De garantie tegen politieke risico's dekt niet-betaling ten gevolge van niet-overdracht van deviezen, onteigening, oorlog of binnenlandse onlusten, of rechtsweigering bij contractbreuk. De garantie wordt niet omgezet in een verlaging van de risicoprijsstelling van de EIB.

¹⁰ Zie de recente evaluatie door de diensten van de Commissie, SWD(2019) 333, blz. 28, voor een gedetailleerdere analyse van de uitbetalingen.

¹¹ Artikel 3 van het ELM-besluit.

Grafiek 2: bijdrage aan de ELM-doelstellingen in 2019 (in miljard EUR)



Opmerking: één enkel project kan aan meer dan één ELM-doelstelling bijdragen. De doelstellingen inzake klimaatactie, regionale integratie en economische langetermijnveerkracht zijn horizontale doelstellingen die gelden voor alle projecten, waardoor ze met de twee andere overlappen. De volumes toegekende bedragen voor de ontwikkeling van de lokale particuliere sector en de ontwikkeling van economische en sociale infrastructuur zijn samen gelijk aan het totale volume toegekende bedragen van het jaar.

Ontwikkeling van de lokale particuliere sector, met name steun aan kleine en middelgrote ondernemingen

De EIB heeft in 2019 voor 1,8 miljard EUR aan verrichtingen in de ELM-regio's ondertekend ter ondersteuning van de ontwikkeling van de lokale particuliere sector, waarvan 1,6 miljard EUR in het kader van het ELM. Het belangrijkste leningsinstrument dat werd gebruikt, waren kredietlijnen voor doorlening aan kleine en middelgrote ondernemingen en midcap-ondernemingen, met 1,51 miljard EUR aan contracten die werden ondertekend voor negen kredietlijnen aan lokale financiële intermediairs zodat ze verder kunnen gaan met het inspelen op de financiële behoeften van dit marktsegment. In 2019 werden ook vijf nieuwe microfinancieringsprojecten ondersteund¹² en vier directe leningen aan bedrijven.

Aandelenfinanciering heeft betrekking op kleinere volumes, maar is wel riskanter. In 2019 werd 94 miljoen EUR toegekend voor acht nieuwe aandelenfondsen. Twee fondsen zijn

¹² In Libanon, Tunesië, Westelijke Jordaanoever en Gaza, Georgië en Kazachstan.

gericht op het ondersteunen van bedrijven met een groot groeipotentieel en op de ontwikkeling van de lokale particuliere sector in de zuidelijke buurlanden, terwijl de andere zes regio-overschrijdend zijn en zich richten op hernieuwbare energie en andere groene investeringen.

Ontwikkeling van sociale en economische infrastructuur

De financieringsverrichtingen die bijdragen aan de ontwikkeling van sociale en economische infrastructuur in de ELM-regio's bedroegen 4,4 miljard EUR aan door de EIB in 2019 toegekende bedragen, waarvan 3,2 miljard EUR onder de EU-garantie. De belangrijkste betrokken sectoren waren energie, vervoer en waterdistributie/afvalwaterbeheer. Ook dit jaar lag de nadruk weer op vervoersprojecten, met twaalf projecten die samen goed waren voor iets meer dan 50 % van het totale volume ondertekeningen. Sommige projecten waren gericht op duurzaam vervoer (zoals stedelijke metroprojecten in Pune en Bhopal in India en in Caïro in Egypte), andere waren gericht op connectiviteit en regionale integratie in de nabuurschapslanden en de Westelijke Balkan.

De andere belangrijke vertegenwoordigde sectoren zijn energie en water, sanering en vast afval. De energieprojecten waren gericht op verduurzaming van de sector, veelal via kleinschaliger projecten op het gebied van duurzame energie (d.w.z. via kaderleningen en deelname aan zes fondsen). Met betrekking tot water- en afvalbeheer lag de nadruk op het verbeteren van het afvalwaterbeheer in de Westelijke Balkan en het zuidelijk nabuurschap. Daarnaast werd ook een project gefinancierd om het beheer van vast afval in Moldavië te verbeteren.

Beperking van en aanpassing aan klimaatverandering

Van de in 2019 ondertekende leningen in de ELM-regio's ondersteunt 2,7 miljard EUR de bestrijding van en aanpassing aan klimaatverandering, waarvan bijna 1,5 miljard EUR onder de EU-garantie¹³. Eind 2019 bedroeg de cumulatieve ratio van klimaatactie in de huidige ELM-periode meer dan 35 % van de netto toegekende bedragen¹⁴, wat boven het in het ELM-besluit vastgelegde streefcijfer van 25 % ligt en in overeenstemming is met de doelstelling van ten minste 35 % van de totale EIB-financieringsverrichtingen in opkomende economieën en ontwikkelingslanden buiten de Unie tegen 2020.

De grootste bijdragen aan de doelstelling inzake klimaatactie kwamen van investeringen in vervoer met lagere emissies en hernieuwbare energie. Aanpassing aan klimaatverandering maakt 8 % uit van de klimaatgerelateerde financiering van de EIB in de ELM-regio's. In 2019 heeft de EIB een nieuw beleid inzake energieleningen aangenomen. Buiten de EU zal de EIB dan ook de ontwikkeling ondersteunen van energiesystemen die koolstofarm, efficiënt en betrouwbaar zijn en die de toegang tot moderne en betaalbare energie verbeteren. Bovendien zal de EIB, in overeenstemming met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties die ernaar streven de algemene verbetering van de energie-efficiëntie tegen 2030 te verdubbelen, buiten de EU hetzelfde beginsel toepassen als binnen de EU. Als

¹³ In veel gevallen draagt slechts een deel van het project bij aan de doelstelling inzake klimaatverandering en daarom wordt slechts een gedeelte van de totale lening voor dat project geacht bij te dragen aan de doelstelling.

¹⁴ Voor 2019 bedraagt dat percentage 31 %.

onderdeel van haar inzet voor inclusieve en duurzame groei zal de EIB energieprojecten blijven steunen die bijdragen aan de doelstellingen van de VN-Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

Regionale integratie

Het totale in 2019 door de EIB toegekende bedrag voor de doelstelling van regionale integratie in ELM-regio's bedroeg 1,1 miljard EUR, waarvan 1,0 miljard EUR onder de EU-garantie. De activiteiten in de oostelijke buurlanden werden voortgezet met grote wegverbindingen in Oekraïne en Georgië, terwijl andere wegenprojecten in Servië en Marokko ook de regionale integratie ondersteunden. In de Westelijke Balkan ondersteunde het onderwijsprogramma van Montenegro de regionale integratie door het te lage investeringsniveau en de gebrekkige toewijzing van middelen in de onderwijssector aan te pakken, de kwaliteit van het onderwijs in afgelegen gebieden te verbeteren en de normen te harmoniseren, en zo bij te dragen aan regionale economische groei en sociale cohesie. Bovendien wordt verwacht dat het partnerschap voor lokale ontwikkeling in Servië de kwaliteit van de gemeentelijke infrastructuur en diensten in enkele van de armste gebieden van het land zal verhogen, de aanpassing aan de EU-normen zal ondersteunen en het land zal helpen te voldoen aan de EU-toetredingscriteria.

Initiatief voor economische veerkracht

In samenwerking met de Europese Commissie en naar aanleiding van een verzoek van de Europese Raad om een specifiek initiatief dat erop gericht is snel aanvullende financiering beschikbaar te stellen ter ondersteuning van duurzame groei, essentiële infrastructuur en sociale cohesie in het Middellandse Zeegebied en de Westelijke Balkan, werd in 2016 het initiatief voor economische veerkracht ("EIB-veerkrachtinitiatief") gelanceerd als bijdrage aan de respons van Europa op de migratie- en vluchtelingenproblematiek¹⁵. Het EIB-veerkrachtinitiatief maakt deel uit van de gezamenlijke respons van Europa op de migratie- en vluchtelingen crisis en is gericht op het aanpakken van de langetermijnoorzaken van migratie en het verzachten van de langetermijneffecten van schokken en crises. Het zorgen voor nauwe coördinatie en complementariteit met andere EU-initiatieven is daarom een topprioriteit. In de context van de in 2018 voltooide tussentijdse evaluatie van het ELM werd in het ELM-besluit een aanvullende doelstelling van economische langetermijnveerkracht ingevoerd. Bovendien werd 1,4 miljard EUR gereserveerd voor investeringen in de publieke sector die bijdragen aan de doelstelling inzake veerkracht en werd er een specifiek mandaat voor de particuliere sector van het initiatief voor economische veerkracht van 2,3 miljard EUR gecreëerd om investeringen in de particuliere sector te garanderen die de economische langetermijnveerkracht ondersteunen. Het mandaat voor de particuliere sector van het initiatief voor economische veerkracht biedt de EIB een uitgebreide garantiedekking, waardoor zij financieringsverrichtingen met een hoger risico kan ondernemen¹⁶.

Eind 2019 had de EIB in totaal 5,6 miljard EUR aan verrichtingen goedgekeurd die tegemoetkomen aan de doelstellingen van het EIB-veerkrachtinitiatief, waarvan

¹⁵ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>

¹⁶ De EIB vergoedt de EU voor de begrotingsgarantie voor het mandaat voor de particuliere sector in het kader van het initiatief voor economische veerkracht door aan de EU de risicogerelateerde inkomsten uit die verrichtingen door te geven.

819 miljoen EUR in 2019 werd ondertekend. Ongeveer de helft van dit volume zijn kredietlijnen (voornamelijk voor leningen aan kleine en middelgrote ondernemingen), ongeveer 15 % betreft investeringen in waterdistributie of afvalwaterbeheer en ongeveer 11 % investeringen in vervoer. Meer dan twee derde van de toegewezen financiering is gericht op de particuliere sector, wat met name voor kmo's voor meer economische veerkracht zorgt. Het grootste deel van de resterende toegewezen financiering is gericht op de infrastructuur waarmee basisdiensten kunnen worden verstrekt, zoals toegang tot schoon water en sanitaire voorzieningen, afvalbeheer en elektriciteit, onderwijs en gezondheidszorg, plaatselijk vervoer en stedelijke diensten, zowel voor vluchtelingen als voor gastgemeenschappen.

3.2. OVERZICHT VAN DE EIB-FINANCIERING PER REGIO EN PER SECTOR

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van het volume van de EIB-financiering in 2019 in de regio's die onder het ELM vallen, zowel de regio's met EU-garantie als de regio's met financiering onder de faciliteiten voor eigen risico.

Tabel 1: in 2019 ondertekende EIB-financieringsverrichtingen (exclusief annuleringen) in ELM-regio's

Regio (mln EUR)	Verrichtingen met EU-garantie			EIB-faciliteiten voor eigen risico of middelen van derden	Totaal
	Algemene garantie	Garantie tegen politieke risico's	Totaal ELM		
Pretoetreding	390	50	440	60	500
Zuidelijk Nabuurschap	2,203	25	2,228	75	2,303
Oost-Europa, de zuidelijke Kaukasus en Rusland	1096	0	1276	19	1295
Azië (zonder Centraal-Azië)	205		205	1007	1212
Centraal-Azië	30	12	42	15	57
Latijns-Amerika	380	250	630	187	817
Zuid-Afrika		100	100		100
Totaal	4,304	617	4,922	1,364	6,285

In 2019 werd in de ELM-regio's 6,3 miljard EUR aan leningen ondertekend, op een totaal van 7,7 miljard EUR aan verrichtingen buiten de EU (inclusief de ACS-landen, de landen en gebieden overzee en de EVA-landen). Ongeveer 4,1 miljard EUR is in de pretoetredingslanden en in de nabuurschaps- en partnerschapslanden (zowel in het zuiden als in het oosten) ondertekend. 2,2 miljard EUR is toegekend in Azië, Centraal-Azië, Latijns-Amerika en Zuid-Afrika.

In vergelijking met 2018 is het totale volume van de EIB-financiering in de ELM-regio's in 2019 met 4,7 % toegenomen, voornamelijk als gevolg van een toename van de activiteit in Oost-Europa, de zuidelijke Kaukasus en Rusland, en het Middellandse Zeegebied.

Tabel 2: netto toegekende bedragen per jaar en cumulatieve netto toegekende bedragen in vergelijking met de ELM-plafonds voor de periode 2014-2020 (Besluit 466/2014/EU, gewijzigd bij Besluit (EU) 2018/412)

Netto toegekende bedragen, mln EUR	2014 (H2)	2015	2016	2017	2018	2019	Total 2014 (H2)-2019	Benuttingsgraad
Pretoetreding	200	906	566	170	1 142	241	3 224	44%
Zuidelijk Nabuurschap	369	726	1 299	1 168	1 367	1 609	6 537	64%
Oost-Europa, de zuidelijke Kaukasus en Rusland	975	1 401	1 472	657	632	1 276	6 413	96%
Azië (zonder Centraal-Azië)	45	433	45	118	205	205	1 051	90%
Centraal-Azië	70	70	20	22		42	224	100%
Latijns-Amerika	219	468	319	362	347	630	2 346	87%
Zuid-Afrika		150		50	70	100	370	80%
Mandaat voor de publieke sector					522	679	1 201	86%
Mandaat voor de particuliere sector*				612	325	140	1 076	47%
Totaal	1 878	4 154	3 720	3 159	4 610	4 922	22 442	69%

* Het mandaat voor de particuliere sector van het initiatief voor economische veerkracht bestrijkt de Westelijke Balkan en het Middellandse Zeegebied.

De in het kader van het ELM 2014-2019 toegekende bedragen, exclusief geannuleerde bedragen, beliepen eind 2019 ongeveer 22,4 miljard EUR. De cumulatieve benuttingsgraad van het ELM wat de netto toegekende bedragen betreft bedroeg 69 % van het totale garantiplafond.

De laagste benuttingsgraad van de EU-garantie wordt vastgesteld in de pretoetredingslanden. Dit wordt vooral verklaard door het terugschroeven van de EIB-verrichtingen in Turkije in het licht van de politieke en economische ontwikkelingen sinds 2016. Een lagere benuttingsgraad dan gemiddeld is ook waar te nemen in het Zuidelijk Nabuurschap, waar de EIB de algehele operationele omgeving als uitdagend blijft beschouwen, deels als gevolg van politieke instabiliteit, een toenemende overheidsschuld en verminderde budgettaire ruimte in sommige landen. De EIB voert ook de zwakke capaciteit en bekwaamheid van ontwikkelaars aan als complicerende factor.

De hoogste benuttingsgraden, wat de toegekende bedragen betreft, worden opgetekend in Centraal-Azië en in het oostelijke nabuurschap.

Tabel 3: sectorale verdeling van de in 2019 ondertekende EIB-financieringsverrichtingen onder de EU-garantie in ELM-regio's

Sector / regio (mln EUR)	Pretoetreding	Zuidelijk Nabuurschap	Oost-Europa, de zuidelijke Kaukasus en Rusland	Azië	Centraal-Azië	Latijns-Amerika	Zuid-Afrika	Totaal	Aandeel van totaal
Vervoer	100	576	814	152				1,642	33%
Kredietlijnen	50	1000	196		12	135	100	1,493	30%
Water, afvalwaterbeheer	194	382	66	54		145		841	17%
Energie		217	84		30	350		681	14%
Industrie	50	22	38					110	2%
Lanbouw, visserij, bosbouw		25	26					51	1%
Stadsontwikkeling	17	6	27					50	1%
Vast afval			25					25	0,5%
Onderwijs	18							18	0,4%
Samengestelde infrastructuur	11							11	0,2%
Totaal	440	2,228	1,276	205	42	630	100	4,922	100%

Als we specifiek kijken naar het mandaat voor de particuliere sector van het initiatief voor economische veerkracht, bedroeg de benuttingsgraad van de EIB (op basis van de netto toegekende bedragen) eind 2019 47 %.

Wat de sectorale verdeling van de ELM-verrichtingen in 2019 betreft, wordt de eerste plaats ingenomen door de vervoerssector die goed is voor 33 % van het totale volume ondertekeningen. Het merendeel van de ELM-verrichtingen bestaat uit infrastructuurinvesteringen, met name in de sectoren vervoer, energie en waterdistributie/afvalwaterbeheer.

3.3. IMPACT EN MEERWAARDE VAN DE EIB-VERRICHTINGEN

De Commissie heeft in haar evaluatie van 13 september 2019¹⁷ een uitvoerige analyse van de impact en de toegevoegde waarde van de uitvoering van het mandaat voor externe leningen door de EIB uitgevoerd. De onderstaande punten weerspiegelen de eigen evaluatie van de EIB van het effect van haar verrichtingen, zoals geëvalueerd volgens het instrument voor resultaatmeting van de EIB.

De EIB volgt de verwachte resultaten en het verwachte effect van haar financieringsverrichtingen door middel van haar kader voor resultaatmeting, dat in 2012 werd ingevoerd. Tijdens de projectbeoordelingsfase worden resultaatindicatoren vastgesteld met uitgangswaarden en streefcijfers ter voorspelling van de verwachte economische, sociale en ecologische uitkomsten. De werkelijk behaalde resultaten worden gedurende de hele projectduur aan die prestatiebenchmarks getoetst en op verschillende belangrijke momenten gerapporteerd: bij de voltooiing van het project en drie jaar na de voltooiing van het project (“post-voltooiing”) voor rechtstreekse verrichtingen; aan het einde van de investeringsperiode en aan het einde van de levensduur voor private-equityfondsen; en aan het einde van de toewijzingsperiode voor kredietlijnen. De meeste verrichtingen van de EIB in het kader van het ELM dienen ter financiering van investeringen in infrastructuur, waarvan de voltooiing doorgaans vele jaren in beslag neemt. Gegevens over werkelijke resultaten en effecten die met de steun van de EU-begrotingsgarantie zijn bereikt, worden gewoonlijk met een aanzienlijke vertraging beschikbaar.

Overeenkomstig de resultaatmeting worden projecten door de EIB beoordeeld in drie “pijlers”:

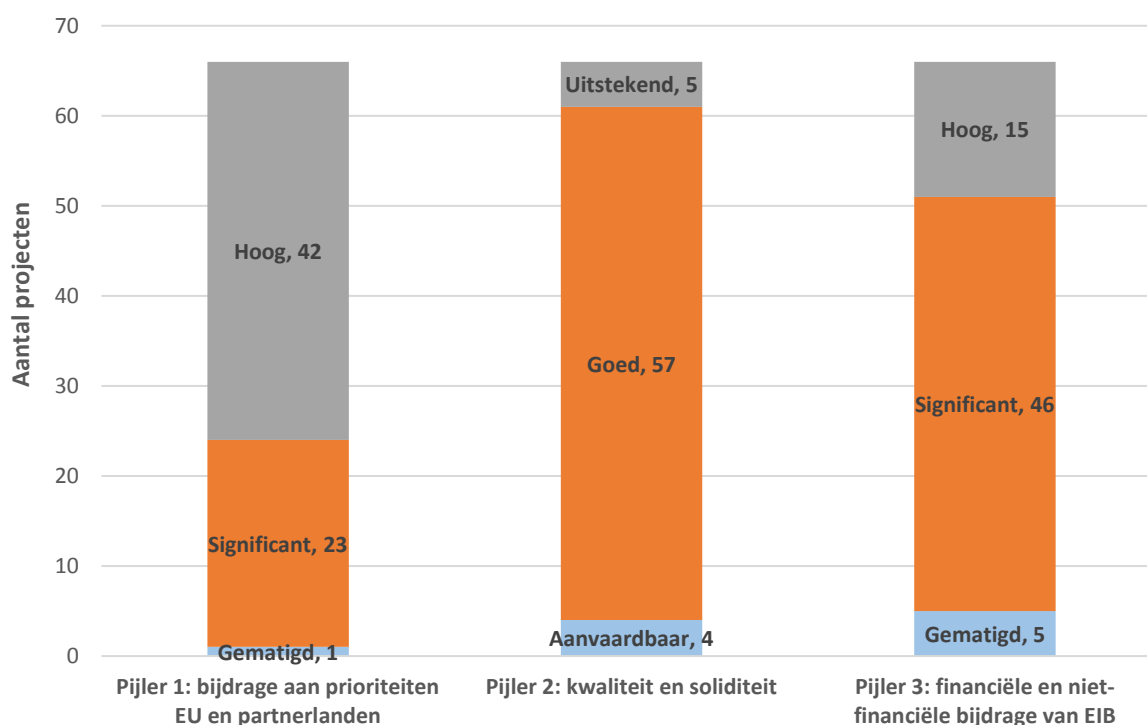
- i. In pijler 1 wordt de verwachte bijdrage aan de prioriteiten van de EU en van de partnerlanden beoordeeld, alsook of het project subsidiabel is op grond van de mandaatdoelstellingen van de EIB. Dit helpt om inzicht te krijgen in de logica achter het optreden van de EIB met het oog op de verwachte *effecten* van het project.
- ii. In pijler 2 worden de kwaliteit en soliditeit van de verrichting beoordeeld, uitgaande van de verwachte *outputs, uitkomsten en resultaten*.
- iii. In pijler 3 wordt de verwachte financiële en niet-financiële bijdrage (meerwaarde) van de EIB voor het project beoordeeld, ten opzichte van het op de markt verkrijgbare alternatief. Dit helpt om de logica achter het optreden te beoordelen op het niveau van de *input* van de EIB in het project.

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_nl

In 2019 werd door de EIB het eerste financieringscontract met betrekking tot 66 projecten ondertekend in het kader van het ELM en de faciliteiten voor eigen risico van de EIB. De EIB heeft 65 van die 66 nieuwe projecten onder pijler 1 van het kader voor resultaatmeting ten minste als “goed” beoordeeld, wat betekent dat zij geacht worden te stroken met de ELM-doelstellingen en een grote bijdrage te leveren aan de nationale of de EU-ontwikkelingsdoelstellingen, alsook een gematigde bijdrage aan de andere. 42 projecten hebben van de EIB de score “hoog” gekregen, omdat ze zowel aan de prioriteiten van de EU als aan de nationale ontwikkelingsdoelstellingen een grote bijdrage leveren.

De score in pijler 2 is gebaseerd op de soliditeit van het project, de financiële en economische duurzaamheid, en de sociale en ecologische duurzaamheid. Vijf nieuwe projecten die in 2019 werden ondertekend, hebben in pijler 2 de score “uitstekend” gekregen van de EIB en 57 de score “goed”, met een gemiddeld economisch rendement van 10 % tot 15 % in het geval van infrastructuurprojecten. Vier projecten hebben van de EIB de score “aanvaardbaar” gekregen, vaak vanwege risicovolle omstandigheden of zwakke punten bij de ontwikkelaar.

Grafiek 3: scores in het kader voor resultaatmeting van de EIB voor in 2019 ondertekende nieuwe verrichtingen in de ELM-regio's



In pijler 3 heeft de EIB voor haar verwachte financiële en niet-financiële bijdrage aan 61 projecten de scores “hoog” of “significant” gegeven, met name vanwege de looptijd van de verstrekte financiering, die langer is dan wat op de lokale markten beschikbaar was.

Naarmate het kader voor resultaatmeting van de EIB langer in gebruik is, worden geleidelijk ook gegevens beschikbaar over de resultaten die daadwerkelijk zijn bereikt met een aantal verrichtingen waarvoor door middel van dit in 2012 ingevoerde kader verwachtingen waren geformuleerd. Voor 2019 heeft de EIB behaalde resultaten gerapporteerd voor 18 transacties in de financiële sector (kredietlijnen): tien in Turkije, drie in Egypte, twee in Montenegro en Servië elk en één in Tunesië. In het kader van deze kredietlijnen hebben de partnerbanken in

totaal 2,3 miljard EUR aan financiering verstrekt door middel van 5 531 leningen. Hiervan zijn 5 202 leningen aan kmo's en 329 aan midcap-ondernemingen verstrekt. De gemiddelde looptijd van de aan de eindbegunstigden verstrekte leningen (gewogen naar de omvang van de leningen) bedroeg 4,4 jaar. De uiteindelijke begunstigde bedrijven hadden in totaal ongeveer 266 000 mensen in dienst en het gemiddelde begunstigde bedrijf was "klein", met 48 werknemers.

3.4. BEROEP OP DE EU-GARANTIE

Tussen 2012 en 2019 heeft de EIB voor in totaal 476 miljoen EUR van de garantie gebruikgemaakt, waarvan iets minder dan 55 miljoen EUR in 2019. Eind 2019 was het resterende hoofdbedrag dat mogelijk kan worden ingeroepen 161 miljoen EUR¹⁸. In 2019 heeft de EIB herhaaldelijk een beroep gedaan op de EU-garantie vanwege achterstallige bedragen op Syrische staatsleningen. Pogingen om de achterstallige bedragen te innen hebben tot nu toe geen resultaat opgeleverd. De EIB heeft bij de bevoegde rechtbanken de nodige maatregelen genomen om de vorderingen van de EU voor de door Syrië verschuldigde bedragen te vrijwaren¹⁹.

De EIB deed in juni 2016 een beroep op de garantie tegen politieke risico's voor de lening voor *Aéroport Enfidha* in Tunesië. De daaropvolgende besprekingen tussen de EIB en de Commissie hebben geleid tot een akkoord over de behandeling van deze oproep tot garantie. Kortweg kwamen de partijen overeen om de uitstaande blootstelling onder de leningsovereenkomst gelijkelijk te verdelen²⁰. In 2019 bereikten de kredietnemer, zijn aandeelhouders, de kredietverstrekkers en de Tunesische autoriteiten een herschikkingsovereenkomst, die naar verwachting in de loop van 2020 van kracht zal worden. De ondertekening van de herschikkingsovereenkomst in december 2019 leidde tot een betaling van ongeveer 1,4 miljoen EUR, de eerste in vier jaar. Overeenkomstig de overeenkomst tussen de EIB en de Commissie werd in januari 2020 de helft van het ontvangen bedrag aan de Commissie terugbetaald.

4. SAMENWERKING VAN DE EIB MET ANDERE PARTNERS

4.1. SAMENWERKING MET DE COMMISSIE

De samenwerking tussen de EIB en de Commissie inzake aangelegenheden in verband met het ELM vindt plaats in het kader van een ruimer partnerschap tussen de twee instellingen, dat ook betrekking heeft op de blendingfaciliteiten van de EU, zoals het investeringsplatform voor het nabuurschapsbeleid, het investeringskader voor de Westelijke Balkan en technische bijstand in het kader van het EIB-veerkrachtinitiatief, ter ondersteuning van de activiteiten van instellingen voor ontwikkelingsfinanciering buiten de EU.

¹⁸ De bedragen worden uitsluitend ter indicatie in EUR-equivalent per 31 december 2019 gerapporteerd. Sommige beroepen op de garantie hebben betrekking op bedragen die in andere valuta's zijn verschuldigd.

¹⁹ Tegelijkertijd zette de EIB een juridische procedure tegen Syrië voort die in 2017 was gestart. Het Engelse High Court (op 29 juni 2018) en het Gerecht/Europees Hof van Justitie (op 6 juni 2019) spraken zich uit ten gunste van de toekenning van een kort geding aan de EU waarin alle EU-vorderingen tegen Syrië worden toegewezen met betrekking tot de achterstallige uitstaande bedragen onder leningen van de EIB aan Syrië tegen de tijd van indiening van de vorderingen.

²⁰ De overeenkomst is op 8 december 2017 getekend.

De EIB heeft verder gebruikgemaakt van deze faciliteiten, d.w.z. financiering onder zachte voorwaarden uit de EU-begrotingsmiddelen, ter ondersteuning van de voorbereiding en/of uitvoering van door de EIB gefinancierde projecten. In 2019 heeft de EIB 22 nieuwe geheel of gedeeltelijk uit de EU-begroting gefinancierde subsidies voor een totaalbedrag van 226 miljoen EUR goedgekeurd voor uitvoering door de EIB in ELM-regio's. Daarvan was 37,6 miljoen EUR bestemd voor technische bijstand, 148,5 miljoen EUR voor investeringssubsidies en 40,1 miljoen EUR voor financiële instrumenten. Daarnaast werden 22 verrichtingen inzake technische bijstand in het kader van het EIB-veerkrachtinitiatief goedgekeurd voor een totaalbedrag van 34,6 miljoen EUR. Ondertussen hebben 21 EIB-projecten die in 2019 in ELM-regio's zijn ondertekend, geprofiteerd of zullen deze profiteren van subsidies die ofwel rechtstreeks werden gefinancierd uit de eigen middelen van de EIB, zoals technische bijstand in het kader van het EIB-veerkrachtinitiatief, ofwel uitgevoerd door de EIB en volledig of gedeeltelijk gefinancierd uit de EU-begroting.

De EIB is tevens een van de uitvoerende partners voor de nieuwe EU-garantie die wordt geboden via het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO). Het ELM en het EFDO richten zich op verschillende soorten producten, leningnemers en geografische gebieden. Zo valt de Westelijke Balkan buiten het bereik van het EFDO en vallen grote delen van Afrika buiten dat van het ELM. Bovendien verschilt het besluitvormingsproces over de via het EFDO verstrekte EU-garanties van dat over de zevenjarige garantie die vooraf aan de EIB wordt verstrekt voor het ELM.

In juni 2018 heeft de Commissie voorgesteld om vanaf 2021 een nieuw instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI) op te zetten en de verstrekking van EU-begrotingsgaranties voor investeringen buiten de EU te moderniseren.²¹ De voorgestelde aanpak voor de periode na 2020 is gebaseerd op het concept van een “open architectuur”, waarbij financiële partnerinstellingen op basis van hun respectieve deskundigheid moeten profiteren van de EU-garantie, om de grootste impact op de ontwikkeling voor de EU op dat gebied te realiseren. De EIB zou een belangrijke partner blijven voor de financiering van investeringen buiten de EU, met name wat investeringsprojecten in de publieke sector betreft, maar een aantal andere financiële instellingen zou ook voor EU-garanties in aanmerking komen²². Het NDICI voorziet in een sterke beleidssturing vanuit de EU en betere coördinatie met de financiële instellingen die als uitvoerende partners fungeren. De Commissie en de EIB hebben technische besprekingen gevoerd om de mogelijke modaliteiten te onderzoeken voor de garanties voor de periode na 2020 die door de EU aan de EIB kunnen worden verstrekt.

4.2. SAMENWERKING MET DE EUROPESE OMBUDSMAN

In het memorandum van overeenstemming tussen de EIB en de Europese Ombudsman dat in 2008 is ondertekend, is de basis gelegd voor de twee fasen van het klachtenmechanisme

²¹ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking, COM(2018) 460 final van 14 juni 2018.

²² Zie ook de mededeling van de Commissie van 12 september 2018 “Naar een efficiëntere financiële architectuur voor investeringen buiten de Europese Unie”, COM(2018) 644 final.

van de EIB (EIB Complaints Mechanism of “EIB-CM”). Klachten worden eerst behandeld via het EIB-CM voordat ze eventueel door de Ombudsman worden onderzocht. De EIB heeft haar beleid inzake het klachtenmechanisme in november 2018 bijgewerkt.²³ In 2019 heeft de Ombudsman één nieuwe klacht over de activiteiten van de EIB in de ELM-regio’s ontvangen.

Wat de interne fase van het EIB-CM betreft, is het aantal nieuwe klachten in verband met projecten in de ELM-regio’s gedaald van 19 in 2018 tot 15 in 2019. Daarvan hadden er elf betrekking op ecologische en sociale kwesties, drie op bestuursaspecten van gefinancierde verrichtingen en één op toegang tot informatie. In 2019 heeft het EIB-CM 15 zaken in de ELM-regio’s afgesloten: vier in Bosnië en Herzegovina, vier in Tunesië, twee in Servië, één in India, één in Costa Rica, één in Oekraïne, één in Panama en één zaak met meerdere locaties²⁴. De uitkomsten van deze door het EIB-CM behandelde klachten waren “klacht ongegrond” (7), “financiering door de EIB ingetrokken” (3), “minnelijke schikking” (1), “klacht gegrond” (1), “financieringsaanvraag ingetrokken door de ontwikkelaar” (1) en “mogelijke verbeteringen aanbevolen” (2).

4.3. SAMENWERKING MET INTERNATIONALE FINANCIËLE INSTELLINGEN

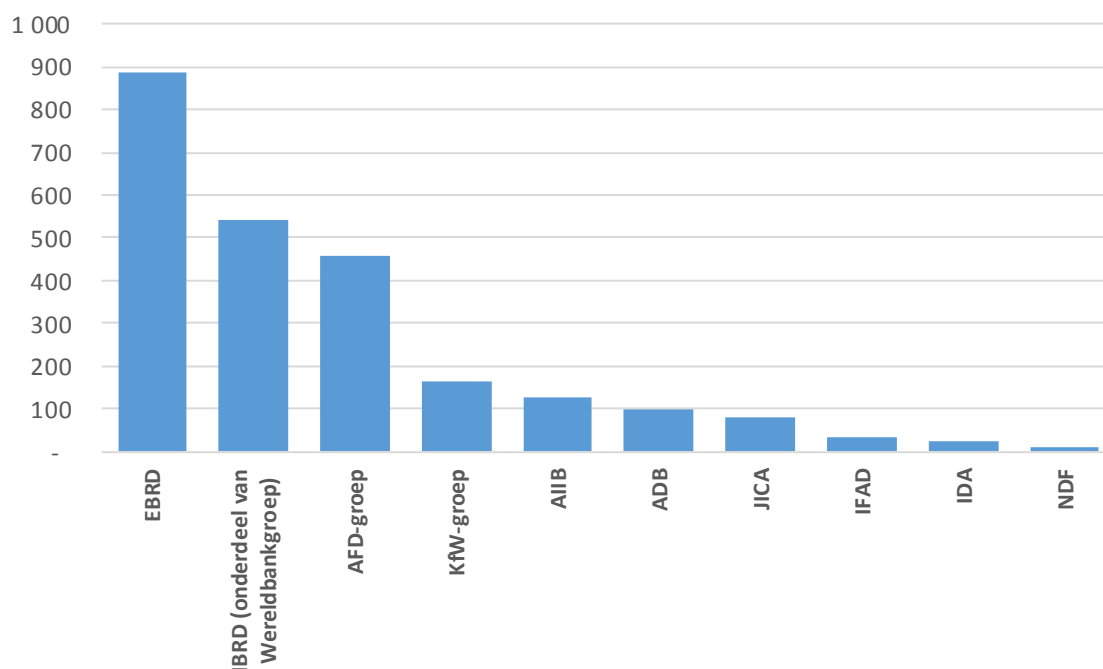
De samenwerking van de EIB met andere internationale financiële instellingen en instellingen voor ontwikkelingsfinanciering van de EU-lidstaten gaat van dialoog over institutionele aangelegenheden en thematische kwesties tot medefinanciering van verrichtingen en het delen van relevante technische werkzaamheden.

In 2019 cofinancierde de EIB samen met de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling zes verrichtingen voor een totaalbedrag van 888 miljoen EUR. Vier projecten werden medegefinancierd met de AFD-groep (Frankrijk) en drie met de KfW-groep (Duitsland). Voorts werden vier projecten medegefinancierd met de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBRD), die deel uitmaakt van de Wereldbankgroep. De EIB, het AFD en de KfW zijn ook nauw blijven samenwerken in het kader van het initiatief wederzijds vertrouwen (Mutual Reliance Initiative, afgekort MRI). In het kader van het MRI, dat in 2013 van start is gegaan, wordt het verstrekken van steun aan begunstigden in de vorm van medefinanciering gestroomlijnd en vergemakkelijkt doordat een van de drie partners voor bepaalde taken in verband met het project, bijvoorbeeld onderdelen van de zorgvuldigheidsprocedure of het toezicht op de aanbestedingen, de verantwoordelijkheid neemt. De beheers- en besluitvormingsorganen van de MRI-partners zijn vertrouwd geraakt met de door de andere instellingen gebruikte documenten, die zij voor hun eigen besluiten gebruiken. In totaal werden in 2019 24 medegefinancierde projecten ondertekend in de ELM-regio’s.

²³ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>

²⁴ Kirgizië, Tadzjikistan, Afghanistan en Pakistan.

Grafiek 4: medefinanciering van internationale financiële instellingen en instellingen voor ontwikkelingsfinanciering met in 2019 ondertekende EIB-projecten (in miljoen EUR)



Opmerking: de bedragen die door andere internationale financiële instellingen en instellingen voor ontwikkelingsfinanciering moeten worden medegeïnvesteed, zijn louter indicatief en zijn gebaseerd op ramingen die in een vroeg stadium van de projectontwikkeling zijn gemaakt. Ter verduidelijking zijn de partners onder meer: Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBDR), Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (IBRD), het Frans Bureau voor Ontwikkeling (AFD), KfW, Aziatische Investeringsbank voor infrastructuur (AIIB), Aziatische Ontwikkelingsbank (ADB), Japans Agentschap voor Internationale Samenwerking (JICA), Internationaal Fonds voor agrarische ontwikkeling (IFAD), Internationale Ontwikkelingsassociatie (IDA).